

5 • 2005

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

October

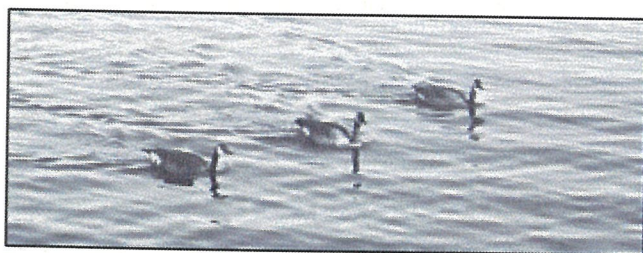
DbI-konferensen i Slovakien

Lorm och Malossi : lakttagelser beträffande kommunikation under Helen Keller konferensen

Innehåll:

Anmälningsärenden.....	2
Ledaren: En bättre framtid genom påverkan: K. Leinonen.....	3
DbI-konferensen i Slovakien: S. Troyano.....	4
Lormi och Malossi: R. Lahtinen.....	7
Mångsidigt kulturutbud för synskadade: R. Karisaari.....	8
Virpi kom till huset.....	10
Det 100-åriga Dövas Förbund Poängterar mänskliga rättigheter.....	11
Personlig assistent – en viktig person, ett stort ansvar för arbetsgivaren: T. Lehtonen.....	12
Tingsrätten avgjorde: Ledarhundar äger tillträde till offentliga platser..	14
Fem frågor.....	15
Inga informerar.....	15
Distriktssekreterarna samlas.....	16

Pämbild: Jorma Säynäjäkangas.

Anmälningsärenden

Ett seminarium på kommande:

Seminarium gällande fungerande tolktjänst för övblinda tisdagen 22.11.2005 klo 9.00 – 1630. Plats: Valkea talo, Ilkkav. 4 Helsingfors. Under seminariet behandlar vi den mångfacetterade tolkningen och dagens utmaningar när det gäller att ordna tolktjänst. Seminariet anordnar De dövblindas projekt: Gör tolkanvändningen känd och Kommunikationsprojektet i planeringssamarbete med Stakes och Tolktjänsten för Nylands Ansaffningsdistrikt. Pris 50 euro, för dövblinda 100euro, omfattar servering och material. Anmälan inom 4.1. seminaari@kuurosokeat.fi Tilläggsuppgifter: www.kuurosokeat.fi, seminaari@kuurosokeat.fi och 040 8272 194 **Jaana Marttila**

The Body Story publicerades:

Publiceringsevenemanget för **Riitta Lahtinens** och Russ Palmers *The Body Story* hölls i Iiris auditoriet. Tillställningen hade ordnats av Humakis studerande. Till verket hör en engelskspråkig bok och en dvd-skiva. Boken är indelad i sex delar. Genom att följa dem kan läsaren steg för steg förflytta sig från grundsaker till mera avancerade. Texten stöds av dvd:n där varje rörelse är åskådliggjors. Verket (25euro) kan beställas av Riitta per e-post: riitta.lahtinen@kuurosokeat.fi

En bättre framtid genom påverkan

Att påverka innebär att talaren försöker inverka åhörarnas åsikter, inställningar och verksamhets sätt. Vi påverkar varandra varje dag och blir påverkade.

Som grund för föreningens målsättningsprogram ligger tanken: "De Dövblindas frivilliga, självständiga, goda liv i ett jämlikt samhälle. Föreningens målsättning är att avlägsna de olägenheter som handikappet för med sig såväl för de dövblinda och de syn- och hörselskadade som för deras familjer samt informera, betjäna och befrämja de dövblindas och de syn- och hörselskadades jämlikhet både i föreningen och i hela samhället.

Enligt vårt målsättningsprogram är det förenligt med ett fullvärdigt liv att ha möjligheter att inverka på samhälls angelägenheter, att besluta om egna ärenden och att bli hörd.

Vår viktigaste uppgift är att bevaka de dövblindas rättigheter. Påverkan blir förstas mera effektiv om vi verkar tillsammans.

Vi påverkar de styrande i samhället så att handikapptjänsterna bevaras

och förbättras. Begränsningarna av tolktjänsterna måste avlägsnas och tjänsterna inom de olika kommunerna och ansökningssätten bör förenhetligas. Enligt handikappservicen måste färdtjänsten förbättras så att de dövblinda uppmuntras att röra på sig.

Jag hade senaste vecka tillfälle att diskutera med omsorgsminister Liisa Hyssylä. Jag berättade för henne om dövblindhet, varvid hon bad sin sekreterare göra anteckningar. Vi kan var och en påverka vid olika tillfällen. Vi kan också påverka när det gäller föreningens verksamhet och annat gällande de dövblinda.

Under Helen Keller världskonferensen diskuterade vi de handikappades människorättigheter. Deklarationen gällande de dövblindas rättigheter kommer att vara av yttersta vikt för de dövblinda. De dövblindas världsförbund strävar till att varje dövblind i världen har samma människorättigheter.

Angenämt kvalitetsliv
Vi ses på höstmötet
Kai Leinonen
Verksamhetsledare ■

Dbl-konferensen i Slovakien

Seija Toyano

Den 6. Dbl-konferensen (Deafblind International) som hölls i Slovakien den första veckan i augusti, 2.-7.8.2005 var de dövblindas andra stora internationella evenemang denna sommar.

Dbl-konferensen betonar mera personalen och nätverket som arbetar med de dövblinda medan Helen Keller Konferensen återigen är de dövblindas egen konferens.

Medlem i den vetenskapliga kommittén

Jag hörde till den vetenskapliga kommittén vars uppgift är att planera och verkställa Dbl-konferensen i Slovakien. Jag fick också var med i planeringsnämnden under den förra konferensen i Holland.

Bägge konferenserna var arbetsdryga och då de avslutades var jag glad att jag inte från början vetet vad som fordrades. Om jag hade vetat det hade jag givit uppdraget åt någon annan. Lyckligtvis visste jag det

Den första konferensdagen hade dövblinda inbjudits till stadshuset där de mottogs av Presovs borgmästare Milan Benc. Seija Troyano framförde hälsningar från Varkaus borgmästare. Tillsammans med Seija tolkarna Timo Heiskanen och Hannaliisa Finell.

inte, och lyckligtvis tycker jag om utmaningar! Genom att gå med fick jag "på köpet" ett högklassigt skolningspaket, som jag knappast kunnat få någon annanstans. Jag lärde mig hur man genom att förena olika tankar och erfarenheter kan samla ihop till en internationell konferens. Det var en fin process!

Tillsammans med Seija den slovakiska allmänna tolken och den egna tolken Hannaliisa Finell. "Den slovakiska tolken visade sig vara mycket kunnig när det gällde Slovakiens historia och politik. Som finländare var det trevligt att höra hans kommentar att korrruptionen är lika med noll i Finland", berättar Seija.

Det osynliga blir synlig

Nu när konferensen är lyckligen över har jag en möjlighet att granska och utvärdera den i sin helhet.

Konferensens omgivning ger den alltid sin speciella prägel. Finländskheten lyste kraftig igenom Helen Keller konferensen. I Slovakien byggde vi upp konferensen inom de lokala ramarna. I Slovakien är dövblindhet någonting man vet mycket litet om. Konferensen tema var också att göra det osynliga synligt. (Making the invisible visible).

Jag tror att många beslutsfattare och tjänsteman i Slovakien nu vet mycket mera om den lilla gruppen dövblinda. Detsamma gäller invånarna i staden Presov. Under konferensveckan sågs de dövblinda, deras tolkar och de övriga konferensdeltagarna i staden och medierna.

I Slovakien hade vi fått en stor grupp frivilliga ungdomar som hjälpte konferensdeltagarna. Dessa assistenter klädda i orangefärgade T-skjortor var lätt igenkännliga, och de hjälpte glatt till där det behövdes. Det var trevligt att konferensdeltagarna i sitt tacktal också nämnde dessa "orangeklädda".

Slovakerna verkar vara mycket vänligt inställda, och det fick vi också överallt erfara.

Ta tillvara know-how

Under de senaste åren har jag funderat över vad som blir kvar av internationella konferenser när de är över och människorna har farit hem. Det som bekymrat mig är att den dyrbara kunskapen kan försvinna då personen byter jobb eller går i pension. En viktig sak kan bli på hyllan, den utvecklas inte och ingen för den vidare.

Sysselsättningen som i dag är en

---

viktig del av mången dövblinds liv och vardag är en av dessa saker.

Under konferensen i Holland fick vi fart just på sysselsättningen på ett glädjande sätt. Men också där gick det så att den person som drivit på saken bytte arbetsplats och ingen fortsatte att bedriva saken. Detta förargade mig till den grad att jag pratade med de övriga kommittémedlemmarna om vad som kunde göras åt saken. Som resultat av detta var sysselsättningen återigen med på Dbl-konferensens program. Jag blev dock tvungen att själv ta huvudansvaret, d.v.s. dra en tvådagars arbetsgrupp.

I fortsättningen strävar vi efter att bilda nätverk och sålunda förbättra de dövblindas sysselsättningssituation. I de olika länderna pågår intressanta projekt som ger resultat och som alla kan lära sig av och tillämpa i sin egen krets. I den grupp som behandlade sysselsättningen fanns det också personer som utvecklade hjälpmedel. Dessa är numera viktiga och väsentliga delar av de dövblindas arbetsliv, varför man kan önska den delen av utvecklingen en bred framgång.

Den enda dövblinda i kommittén

Som ordförande i den vetenskapliga kommittén verkar portugisiskan

Isabel Amari. Jag är mycket glad att ha fått träffa den effektiva, intelligenta Isabel som fått mycket tillstånd. Hon, liksom de övriga medlemmarna av kommittén gav mina tankar och synpunkter mycket utrymme. Det kändes speciellt trevligt också därför att jag är kommitténs enda dövblinda medlem.

Den enda förargliga saken var omgivningen där den lokala kommittén hade ordnat några gemensamma kvällsevenemang. Den dunkla omgivningen och musiken som i ekande utrymmen glädde inte den dövblinda och inte heller tolkarna som hamnade att arbeta under dessa omständigheter.

Till all lycka fick jag direkt feedback också av tolkarna. Den vetenskapliga kommittén har nu framfört responsen i och för följande konferens. Glädjande var också att kommittémedlemmarna fortsatte samtalet efter det att vi kommit hem. När man letar efter en lämplig lokal för dövblinda måste man beakta många saker. Men som en medlem konstaterade är en stökig atmosfär inte trevlig för en hörande heller, om man måste skrika för att göra sig hörd. ■

Lorm och Malossi

- Iakttagelser beträffande kommunikation under Helen Keller konferensen

Riitta Lahtinen

Under föreläsningarna på Helen Keller konferensen såg man de olika metoderna av fingertecken som användes av de olika länderna.

Italienskan **Angelica** använde Malossi. Där berör den tecknande mottagaren öppna handflat på olika ställen endera genom att trycka med pekfingret eller genom att klämma med tummen och pekfingret. Angelica mottog Malossi både med handflatan och handryggen turvis. Hon använde alltså båda händerna turvis.

Belgaren **Peter** använde Lorms som till sitt tillvägagångssätt liknar Malossi. Där berör tecknaren den öppna handflatan på olika sätt. I båda metoderna bildas vokalerna genom att man berör fingerspetsarna: tumspetsen är a, pekfingret e, långfingret i, ringfingret o och lillfingret u.

När man sitter bredvid varandra i en föreläsningssal fungerar systemet

flytande och bra genom att mottagaren kan hålla sin hand på stolkarmanen eller bordet. Då man inte behöver hålla handen i luften orkar man använda metoden ganska länge. Den tecknande använder i allmänhet pekfingret så att hela handen inte behöver bilda alfabetet, vilket är fallet i t.ex. det finska fingeralfabetet. Bokstäverna skiljer sig klart från varandra varför få missförstånd uppstår. Dessutom är rörelserna mindre och snabbare att göra eftersom tecknaren rör bara ett eller två fingrar. Mottagaren behöver inte röra handen alls.

Metodens flexibilitet och användbarhet baserar sig på tydlighet och erfarenhet av mottagandet. Så är också de båda herrarna **Lorm** och **Malossi** som utvecklat systemet dövblinda.■

Mångsidigt kulturutbud för synskadade

Raili Karisaari

De Synskadades Kulturtjänst är ett Synskadades verksamhetsföreningar

Vid det här laget är medlemmarnas antal ca 700. De Synskadades Kulturtjänst strävar efter att förbättra de synskadades möjligheter att delta i olika kulturevenemang och erbjuda möjligheter att syssla med kultur i olika former.

“ Vi har i detta nu en bildkonstkommitté, en kommitté för föreställande konst och en litteraturkommitté. Därtill en distriktskommitté som försöker sprida vår verksamhet också annanstans i Finland. Vi har kritiserats för att vara alltför Helsingforscentrerade. Men största delen av medlemmar är hemma i huvudsadsregionen, ” säger **Tanja Turunen**.

Kammarkören Kontrapunkt fyller nästa år 30 år. Kören samlas i Terrassgatans sal. Också synskadeteatern firar sitt 30-års jubileum nästa år.

“De flesta i amatörkretsarna samlas i Kulturtjänsten egna utrymmen i liris huset, eftersom det är lättast att ordna begivenheterna här,” säger Tanja. “Vi har nog försökt sprida på verksamheten en smula. Litteraturrevenemanget var i Seitaranta. Denna höst äger det rum i Onnela.

Författarbesök och olika slags konstkurser och större evenemang ordnas 4 – 5 gånger i året. För tillfället är en skrivtävlan på gång: Svart och vitt. Av den skörden är det meningen att publicera en antologi eller ett specialnummer av Kajastus. Tidsskriften Kajastus (ung. Skimmer) utkommer 6 gånger i året. Skribenterna är till största delen synskadade. Huvudredaktör är föreningens ordförande **Mikko Ojanen**.

Bildtolkarna utbildas

I augusti påbörjade De Synskadades Kulturtjänst ett skolningsprogram för bildtolkning finansierat av Undervisningsministeriet. I början av

Till den banbrytande bildtolkningsgruppen hör: Mikko Ojanen, Riitta Lahtinen, Tanja Turunen, Anu Aaltonen, Helena Ryti, Anna Arsiva, Jaana Forsstöm; framme Jussi Johnson. Bild: Ali Kinnunen

september samlas i liris åtta "beskrivare", däribland skådespelare och aktörer inom handikappkulturen. Som utbildare fungerar professionella från bildkonsten, teatern och filmen tillsammans med en synskadad partner.

Under ett bildtolkningsevenemang beskriver den seende för den synskadade den visuella sidan av någonting. I Finland har bildtolkningen varit beroende av frivilliga intresserade sedan 1980-talet. Nu försöker vi få ramar för den här servicen.

Den första utbildningen för bildtolkning koncentrerar sig på kulturhändelser. På många håll, bl.a. Teater-

högskolans kompletteringsutbildningscentral, Handikappförbundet och i samband härmed Selkokeskus (selko = lättbegriplig) är intresserade.

Två anställda

Kulturtjänsten mångåriga verksamhetsledare gick nyligen i pension. För närvarande har kulturtjänsten två medarbetare. Kultursekreteraren Tanja Turunen fungerar också som verksamhetsledare. Som hjälp får hon från början av september en deltidsanställd kanslist. Några verksamheter har utlokaliserats, bl.a. ekonomin och tidningsregistreringen.

Föreningen fyller 75 år

Är 2006 fyller de Synskadades Kulturtjänst 75 år. Dess tillblivelsehistoria börjar på 1930-talet då tidningen *Varjojen Mailta* (ung. Ur skuggornas värld) började utkomma. Anna Friman grundade tidningen och det var meningen att hjälpa blinda med de pengar man fick in. Den första tidningen kom ut 1931. Avsikten var att blinda skulle sälja tidningen och samtidigt förtjäna en slant.

Man beslöt att grunda en förening för att få ihop till tidningen och bekosta publiceringen. Avsikten var också att vägleda blinda skribenter. Suomen Sokeain Kirjallisuusyhdistys grundades under ett möte den 24 september 1931.

Ordförande för de Synskadades Kulturtjänst är för närvarande Mikko Ojanen. De flesta styrelsemedlemmarna är synskadade. PAF och Utbildningsstyrelsen finansierar huvudsakligen verksamheten.

De nya utrymmena för Kulturtjänsten är i liris husets femte våning. Det finns övernog utrymme och en del av utrymmena används också av projektarbetarna för Finlands Dövb-linda r.f. ■

Virpi kom till huset

Virpi är 155 lång och proportionerligt byggd. Håret är ljusbrunt och räcker ned till axlarna. Virpis teckenmärke är ett bokstaven v som förs till mungipan.

Den nya byråsekreteraren **Virpi Lahnaoja** började arbeta på Helsingfors centralbyrå i början av augusti. Under Helen Keller konferensen bekantade hon sig redan med husets seder både i liris och i verksamhetscentret i Tammerfors. Virpi är 36 år, merkant från Borgå handelsskola och har redan en lång bana av olika slags kontors och försäljningsjobb bakom sig. Virpi bor i ett egnahemshus med sin familj som består av sambon och 5-åriga dottern Jessica samt en hund och en katt. På fritiden måste också trädgården skötas. Virpi har två systrar med nedsatt hörsel, så hon kan redan teckna en smula. ■

Det 100-åriga Dövas Förbund poängterar människorättigheter

I Finlandiahuset i Helsingfors gick De Dövas Världsförbunds internationella konferens av stapeln 30.9. – 1.10. Experter från olika områden dryftade förverkligandet av människorättigheten för handikappade och teckenspråkiga. Speciellt kom det allmänna avtal som förbereds i FN beträffande de handikappades rättigheter upp i alla anföranden. En av talarna var utrikesminister **Erkki Tuomioja**.

Som avslutning på konferensen ordnades på lördag eftermiddag de teckenspråkigas demonstrationståg till Riksdagshuset. Marschen samlade ca 800 deltagare. Genom marschen ville de teckenspråkiga vädja till riksdagen för förbättring av sin ställning samt förverkligandet av sina språkliga rättigheter. En hemsällan överlämnades till riksdagens talman **Paavo Lipponen**. På kvällen firades en folkfest i Helsingfors mässcenter.

De Dövas Förbunds 100-års festligheter nådde sin kulmen söndagen 2.10. På morgonen var det gudstjänst i Helsingfors domkyrka. Se-

dan firades den riksomfattande huvudfesten i Helsingfors mässcenter. Förbundets föreningsfolk och samarbetspartner utgjorde över 1400 personer. Folk hade kommit från hela Finland och överallt i världen.

Jubileumsårets beskyddare, republikens president **Tarja Halonen** hedrade festen med sin närvaro. Hon anlände till tonerna av Finlandia, och publiken reste sig. Till presidenten överräcktes jubileumsårets medalj och en färsk bok om de finländska teckenspråkigas historia. Dessutom mottog hon en riksomfattande vädjan för de teckenspråkigas rättigheter.

För det rikhaltiga programmet svarade bl.a. Kuurojen mieskuoro (de Dövas manskör), dansgruppen Wild Zappers från USA och den finländska rapparen **Signmark**.

De Dövas Förbund är Finlands äldsta handikappförening. Till förbundet hör medlemmar från 50 dövföreningar, vilkas medlemstal är knappa femtusen.■

Personlig assistent

- en viktig person, ett stort ansvar för arbetsgivaren

Tuija Lehtonen

Lahtisbon **Riitta Åker** är blind och hör dåligt. Utöver syn- och hörselskadan störs hennes rörelseförmåga av att hon är kortväxt; tillväxten har stannat vid 130 cm.

I början av detta år råkade Riitta ut för en stor höftoperation och som följd därav kan hon inte röra sig alls. Lahtis stad beviljade henne en personlig assistent för drygt fem månader, till slutet av juli. Assistenten betalades först för fem, sedan fyra timmar.

Riitta fick **Sirpa Toivanen** som assistent och samarbetet fungerade enligt båda mycket bra. "Min personliga assistent har varit fysiskt och psykiskt synnerligen viktig för mig," säger Riitta.

Riitta önskade naturligtvis att samarbetet skulle fortsätta efter juli men tyvärr avbröts arbetsförhållandet. Hon anhöll först själv om en personlig assistent men anhållan förkastades. Med en grannes hjälp gjordes en ny anhållan som också förkasta-

Riitta med sin första personligt assistent, Sirpa Toivanen.

des. På sjukhuset fick Riitta hjälp med en ny anhållan. Nu beviljades en assistent för två månader.

Den nya assistenten var bekant från förr, och hon lovade per telefon att ställa upp som assistent. Men denna gång fungerade samarbetet

inte tillfredsställande. Riitta skulle ha velat byta assistent, men efter som arbetsavtalet redan var uppgjort för två månader utan provotid var det så enkelt.

Den handikappade arbetsgivaren har et stort ansvar

Det är viktigt att samarbetet med assistenten fungerar och att arbetsfördelningen är klar." Arbetsgivarens ansvar och förpliktelser är inte så enkla. De dövblinda kan be distriktssekreteraren om hjälp också när det gäller assistentärenden", påminner distriktsekreterare **Kirsti Koponen**.

Ombudet för Finlands Dövblinda r.f. **Riina Paasikoski** säger att det uppstått problem särskilt när det gäller uppsägning av den personliga assistenten. Ett tidsbundet arbetsförhållande kan ingendera parten säga upp. Men det kan ingå en prøvotid på högst 4 månader, vars längd får vara högst hälften av den tid avtalet gäller. Under prøvotiden kan båda parter säga upp avtalet omedelbart. Om ingenting nämns i arbetsavtalet om prøvotid existerar en sådan inte heller.

Missförstånd och överdrivna förväntningar rörande assistentens uppgifter är ett problemområde. Assisten gör inte vad som helst. "Arbetsuppgifterna bör fastställas i stora drag i avtalet. Speciellt om assistenten inte gör vissa saker bör dess lämnas bort redan i arbetsavtalet. På så sätt blir spelreglerna från första början klarare", poängterar Riina Paasikoski. ■

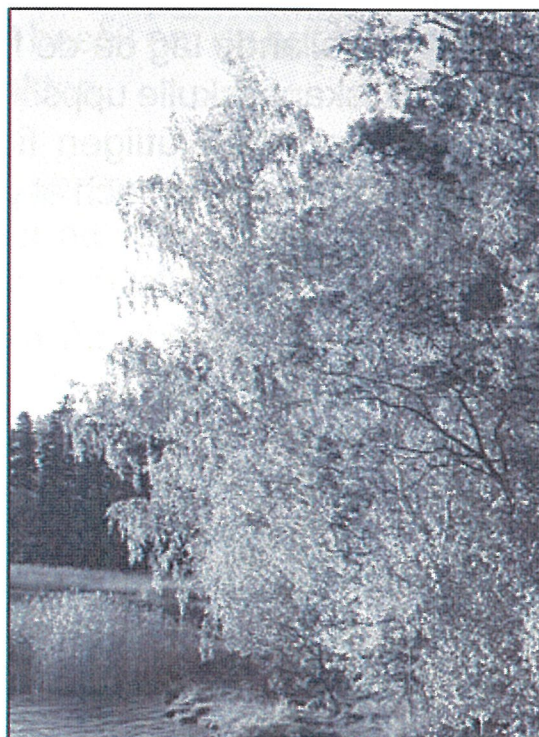
Höstens bleka sjö

Höstens bleka sjö
tunga drömmar drömmer
om en vårvit ö
som sjönk i havet.

Höstens bleka sjö,
hur din krusning gömmer,
hur din spegel glömmer
dagar som dö.

Höstens bleka sjö
bär sin höga himmel lätt och tyst,
såsom liv och död i ett ögonblick
i en somnad våg varandra kysst.

Edith Södergran

Tingsrätten avgjorde:

Ledarhundar äger tillträde till offentliga platser

Vasa tingsrätt har den 17 september 2005 under brottsrubriceringen diskriminering dömt två personer till dagsböter då de förvägrat tillträde för en synskadad med ledarhund till en pizzeria.

I november 2003 skulle en gravt synskadad person tillsammans med några vänner äta lunch i Vasa, men ledarhunden fick inte komma in på pizzerian de uppsökte. Situationen var obehaglig och de två poliser som råkade komma in visste inte heller vad som var gällande lag då de föreslog att sällskapet skulle uppsöka ett annat matställe. Slutligen fick sällskapet med sig maten och åt på annat ställe.

Personerna som arbetade på restaurangen hävdade i rätten att de inte var medvetna om gällande lagstiftning beträffande ledarhundar. Åklagaren vidhöll att diskriminering hade ägt rum och rätten höll med. Domslutet är mycket viktigt eftersom det blir ett prejudikat i liknande fall.

I Finlands grundlag har förbudet mot diskriminering av personer med funktionshinder funnits sedan 1995. Om en funktionshindrad människa tillsammans med sin ledar- eller servicehund förvägras inträde kan kriterierna för diskriminering anses uppfyllda. Finlands grundlag innehåller även stadganden om medborgarnas jämlika bemötande. Där konstateras att ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Det är tillåtet att medföra ledar- och servicehund till exempel till restauranger, livsmedelsaffärer, ämbetsverk och fritidslokaler. Diskrimineringslagstiftningen t.o.m. förpliktigar innehavare av offentliga lokaler att bemöta och betjäna sina kunder jämlikt.

Källan: Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. ■

Fem frågor

1. Vilken metall har förkortningen Au
2. Hur många vargar beräknas det finnas i Finland?
3. Med vilket land har Europeiska Unionen just påbörjat medlemsförhandlingar?
4. För vilket forskningsämne beviljades detta år Nobelpriset i medicin?
5. Vilken och vems omstörtande vetenskapliga teori publicerades år 1905?

Svar:

1. Guld. Förkortningen kommer från ordet Aurum/Aurora som var morgonrodnadens gudinna.
2. Finlands vargstam beräknas till 185 – 200 individer. Enligt EU borde det finnas minst tusen vargar för att vargen inte skulle vara utrotningshotad.
3. Turkiet
4. Priset tilldelades australiensarna Barry Marshal och J. Robin Warren för upptäckten av helikobakterien som förorsakar magkatarr, magsår och sår i tolvfingertarmen.
5. Albert Einsteins relativitetsteori. ■

Inga informerar

Hej!

Oj, oj nu kröp tryckfels Nisse i vår tidning, min nya adress är **Vasa-esplanaden 17 III vån** och ingen annan nummer, så ni som skrivit upp adressen gör omedelbart ändring i anteckningarna.

Vi har haft en varm och vacker höst och naturen har gett oss frukt, bär och svamp, hoppas du har tagit del av skörden.

I Tammerfors Pirkkahall ordnas en hjälpmedelsmessa 20-22.10.-05, utställarna är många och alla vill ju visa det senaste, passa på och gör ett besök om du har tid eller rör dig i trakten.

Redan nu meddelar jag att jag kommer att vara ledig den 5.12, dagen före självständighets dagen.

God försättning på hösten! ■

Distriktssekreterarna samlas

Finlands Dövblinds r.f. distriktssekreterare omfattat hela Finland. Distriktssekreterarna stöder verksamhetsföreutsättningarna för de dövblinda och styr in dem till rehabiliteringstjänsterna. På bilden från vänster ledande distriktssekreterare Terhi Pikkujäämsä, Hilikka Kälkäinen (Uleåborg), Marjatta Puromäki Tammerfors, Jorma Säynäjäkangas (Rovaniemi), Kirsti Koponen (Kouvola), Lena Rossinen (Joensuu), Inga Lassfolk-Herrler (Vasa), Laila Haanpää (Björneborg), Päivi Ojanperä (Kuopio), Ritva Rouvinen (Jyväskylä) och Heli Sundelin (Helsingfors). ■

KÄNSELSPRÖTET 30.årgången, ISBN 0358-2280,

Utgivare: Föreningen Finlands Dövblinda rf.

Redaktören: Chefredaktör Tuija Lehtonen, tel. & texttel. (09) 54953521, Redaktör Raili Karisaari, tel. & texttel. (09) 54953521, email: tiedotus@kuurosokeat.fi och NKL frontdoor.

Redaktionsråd: Riitta Ruissalo (ord.för), Tuula Hartikainen, Unto Honkanen, Eija Metsämäki, Anu Mikkola, Raili Karisaari (sekr), Tuija Lehtonen.

Årgång 25 e. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt, i NKL server och svenskspråkig översättning.

Abonemang och adressändring: Föreningen Finlands Dövblinda rf, PB 40, 00030 Iiris
Tel. (09)5495 350, texttel. (09)5495 3526, fax (09) 5495 3517,
email: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, Internet: <http://www.kuurosokeat.fi/se/>